

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	14 Mawrth 2017
Teitl	Adolygiad Cynllun Gwella Hawliau Tramwy
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Dafydd Meurig
Pwrpas	Diweddaru'r Pwyllgor ynglŷn â'r gwaith o adolygu a diweddaru'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy.

1. CEFNDIR

1.1 Adroddwyd i'r Pwyllgor yma ar y 22ain o Fedi 2016 ynglŷn â'r bwriad i adolygu a diweddaru'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy (CGHT). Penderfyniad y Pwyllgor oedd:

- Cefnogi'r bwriad o adolygu a pharatoi Cynllun Gwella Hawliau Tramwy i Wynedd a bod yr Adran Rheoleiddio yn adnabod dulliau o ddod ac Adnoddau ynghyd ar gyfer y gwaith.
- Bod yr Adran yn cysylltu gyda Llywodraeth Cymru i bwysu arnynt i gyllido'r adolygiad.
- Bod yr Aelod Cabinet yn cyflwyno adroddiad cynnydd i'r Pwyllgor Craffu mewn oddeutu 6 mis.

1.2 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddaru'r Pwyllgor ar yr hyn sydd wedi ei wneud ac i ofyn am sylwadau'r Pwyllgor.

2. Y BROSES O BARATOI CYNLLUN GWELLA HAWLIAU TRAMWY NEWYDD A CHYNNYDD HYD YMA

2.1 Nodwyd yn adroddiad 22 Medi 16 bod y broses o adolygu a pharatoi'r CGHT i ddilyn canllawiau sydd wedi eu paratoi gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Canllawiau yn rhoi arweiniad ynglŷn â'r hyn sy'n ofynnol i'w wneud o fewn dau brif bennawd sef Materion Statudol a Materion atodol

Materion Statudol

- Y graddau y mae'r hawliau tramwy lleol yn bodloni gofynion y cyhoedd nawr ac yn y dyfodol
- Y cyfleoedd a gynigir gan hawliau tramwy lleol i wneud ymarfer corff a dulliau eraill o hamddena a mwynhau'r awyr agored yn ardal yr awdurdod.
- Pa mor hygyrch yw hawliau tramwy lleol i bobl ddall neu rannol ddall ac eraill a phroblemau symudedd?

Materion atodol

- Gwerthuso i ba raddau y cyflawnwyd y CGHT blaenorol
- Gwerthusiad o gyflwr y rhwydwaith ar hyn o bryd a'i hanes
- Cyfleoedd i gyfrannu at amcanion Teithio Llesol, amcanion Llesiant ac at gyflawni cynlluniau a blaenoriaethau eraill.

- 2.2 Gan gyfeirio at yr uchod gallaf adrodd ar y cynnydd hyd yma, ond yn gyntaf rhaid cyfeirio at y gofyn i hysbysu cyrff ac asiantaethau megis Cynghorau Cymuned a Thref, Siroedd Cyfagos, Cyfoeth Naturiol Cymru, yr Undebau Amaethyddol, Cymdeithas y Cerddwyr o fwriad y Cyngor i adolygu'r CGHT. Cyflawnir y dasg yma yn ystod mis Mawrth.

Ymgysylltu ac adnabod anghenion

- 2.3 Mae'r canllawiau yn rhoi pwyslais ar yr angen i ymgysylltu er mwyn derbyn barn y cyhoedd ynglŷn â chyflwr a defnydd y rhwydwaith hawliau tramwy bresennol. Rhaid hefyd gofyn sut gellir gwella'r rhwydwaith i gwrdd â gofynion y dyfodol. Maes o law bydd posibl bwydo argymhellion ar gyfer gwella ac addasu'r rhwydwaith i'r Cynllun Gweithredu ond mae'n anorfod bydd rhaid eu blaenoriaethu a'u cloriannu yn erbyn y sefyllfa ariannol.
- 2.4 Rhaid wrth ymgysylltu ceisio cyrraedd cynulleidfa mor eang â phosibl yn hytrach na dibynnu ar sylwadau'r mudiadau diddordeb boed yn gerddwyr, marchogwyr, beicwyr neu fodurwyr oddi ar y ffordd. Bydd cyfle yn sicr iddynt gyflwyno barn ac argymhellion yn ystod cyfnod yr adolygiad. Bwriedir, gyda chefnogaeth y tîm Cyfathrebu ac Ymgysylltu i gyflwyno holiadur ar wefan y Cyngor ynghyd a thargedu rhai carfanau penodol. Oherwydd cyfyngiadau ar ymgynghori gyda'r cyhoedd cyn etholiad y 4ydd o Fai rhaid aros tan ar ôl yr etholiad cyn cychwyn yr ymgynghori. **Gweler Atodiad 1, sy'n ddrafft o'r holiadur a chroesawir sylwadau'r Pwyllgor ar ei gynnwys.**

Gwerthuso i ba raddau y cyflawnwyd y CGHT blaenorol

- 2.5 Mae'r CGHT presennol yn cynnwys 43 o weithrediadau i'w cyflawni dros oes y Cynllun. O'r 43 adnabuwyd byddai angen adnoddau ychwanegol os am gyflawni 28 gweithred. Ystyriwyd byddai'n bosibl cyflawni 15 gweithred gyda'r adnoddau oedd ar gael ar adeg mabwysiadu'r Cynllun yn 2007. Bydd pob un o'r 43 gweithred yn cael eu gwerthuso ond cychwynwyd drwy edrych ar y 15 oedd ddim angen adnoddau ychwanegol, cyflwynir crynodeb o'r gweithrediadau a'r hyn a gyflawnwyd yn **Atodiad 2**.

Gwerthusiad o gyflwr y rhwydwaith

- 2.6 Er mai mater atodol yw gwerthusiad o gyflwr y rhwydwaith presennol rhaid serch hynny ceisio cael darlun sy'n adlewyrchu cyflwr presennol hawliau tramwy'r Sir. Nid yw'n ymarferol i geisio archwilio'r rhwydwaith cyfan sydd oddeutu 3,500km o hyd, hyd yn oed gyda staff penodol ni lwyddwyd i archwilio mwy na 35% o'r rhwydwaith adeg paratoi'r Cynllun gwreiddiol. Rhaid felly edrych ar dulliau gwahanol o archwilio gan wneud defnydd o'r dechnoleg ddiweddaraf sef :

- Gwneud defnydd o wybodaeth sydd gan y Parc Cenedlaethol
- Staff yr Uned Cefn Gwlad i gynnal archwiliadau.
- Defnydd o ddata sydd eisoes ar system CAMS (system mapio ddigidol sy'n cael ei ddefnyddio gan yr Uned Cefn Gwlad a Mynediad)
- Manteisio ar ymgyrch Pathwatch Cymdeithas y Cerddwyr, mae'r mudiad yn annog eu haelodau ac eraill i ddefnyddio ap ar ffon neu tablet i archwilio llwybrau. Mae'r wybodaeth eisoes yn cael ei ddanfôn ymlaen i'r Cyngor a gellir ei drosglwyddo yn uniongyrchol i'r system CAMS.
- Gofynnir am wybodaeth gan y Cynghorau Cymuned a Thref, bydd hyn yn digwydd fel rhan o ddilyniant i ymgysylltu a fu dros y flwyddyn ddiwethaf ynglŷn â newid yn nhrefniadau ad-dalu costau cynnal llwybrau

2.7 Cyfeirir yn adroddiad 22 Medi 16 at yr angen am adnoddau ychwanegol tuag at yr adolygiad. Nid yw Llywodraeth Cymru am ymrwymo cyllid ychwanegol tuag at yr adolygiad ond bydd y rhaglen grant CGHT yn parhau a gall y Cyngor, os dymunant ddefnyddio rhan o'r grant tuag at adolygu'r Cynllun.

2.8 Mae'n werth pwysleisio bydd y CGHT yn cael ei baratoi ar y cyd ag Awdurdod Y Parc Cenedlaethol Eryri (APCE) a'i fod yn rhan bwysig o'r drefn cydweithio sy'n cael ei ddatblygu rhwng Y Cyngor ac Awdurdod y Parc ym maes mynediad i gefn gwlad. **Cyflwynir yn Atodiad 3 , drafft o'r Egwyddorion Cydweithio rhwng y ddau gorff a chroesawir sylwadau'r Pwyllgor ar gynnwys y ddogfen.**

3. CAMAU NESAF AC ARGYMHELLION

3.1 Dyma'r prif gamau a meysydd gwaith dros y 6 mis nesaf.

- Parhau i gasglu gwybodaeth am gyflwr y rhwydwaith a chychwyn y gwaith o ddadansoddi'r wybodaeth.
- Ar y cyd a APCE i adnabod anghenion adnoddau.
- Cydweithio gyda'r Uned Cyfathrebu / Ymgysylltu i adnabod y dulliau gorau o ymgysylltu i gyrraedd y gynulleidfa ehangaf phosib. Cwblhau'r holiadur a chynnal ymgynghoriad cyhoeddus yn ystod Mai a Mehefin.
- Parhau i werthuso'r CGHT blaenorol.
- Edrych sut mae'r CGHT yn gorgyffwrdd a deddfwriaeth, cynlluniau a pholisïau eraill.
- Tuag at ddiwedd y cyfnod (oddeutu mis Medi) rhaid cychwyn ar y dasg o gyrraedd casgliadau yn seiliedig ar y wybodaeth fydd i law a llunio cyfeiriad ar gyfer y CGHT newydd.

3.1 Derbyn cefnogaeth y Pwyllgor ar y camau nesaf ynghyd a unrhyw sylwadau pellach.

3.2 Cyflwyno adroddiad cynnydd mewn oddeutu 6 mis.